

28. jún 2010

Prognóza daňových príjmov verejnej správy na roky 2010-2013 (jún 2010)

Prípravila: Jana Kráľová, Viktor Novysedlák

V súlade so schváleným harmonogramom príprav Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2011-2013 IFP aktualizoval prognózy daňových príjmov. Aktualizácia prognóz nadväzuje na aktualizáciu makroekonomických predpokladov. Prognózy daňových príjmov boli prerokované na zasadnutí [Výboru pre daňové prognózy \(VpDP\) dňa 22. júna 2010](#), pričom všetci členovia VpDP posúdili prognózu IFP ako realistickú.

V porovnaní s predchádzajúcou prognózou zo septembra 2009, skutočné daňové príjmy verejnej správy boli v roku 2009 nižšie o 581,4 mil. eur. V roku 2010 sa očakávajú daňové príjmy nižšie o 832,6 mil. eur, v roku 2011 o 1 015,6 mil. eur a v roku 2012 o 1 253,4 mil. eur. Pokles daňových príjmov oproti prognóze zo septembra 2009 odzrkadľuje horšiu skutočnosť roka 2009 a zhoršenie prognózy ukazovateľov makroekonomického prostredia, ktoré súvisia s výberom daní. Po zohľadnení predpokladaného zníženia príjmov zo sociálnych a zdravotných odvodov sa očakáva zníženie príjmov verejnej správy v roku 2010 oproti prognóze zo septembra 2009 o 1 019,1 mil. eur (1,6% HDP), v roku 2011 o 1 360,1 mil. eur (1,9% HDP) a v roku 2012 o 1 767,5 mil. eur (2,4% HDP).

Aktualizácia daňových prognóz nadväzuje na aktualizáciu vývoja makroekonomického prostredia, ktorá determinuje vývoj daňových základní. Aktualizované makroekonomické prognózy IFP boli predmetom diskusie na zasadnutí [Výboru pre makroekonomické prognózy dňa 9. júna 2010](#).

Aktualizácia makroekonomických ukazovateľov (rozdielely oproti prognóze zo septembra 2009)

Ukazovateľ (p.b.)	Základňa pre daň	Prognóza			
		2009	2010E	2011F	2012F
HDP; b.c. (mld. eur)	-	-0,3	-2,0	-2,6	-3,8
HDP; reálny rast	-	1,0	1,3	-0,3	-0,9
HDP; nominálny rast	DPPO, DP zrážka	-0,3	-2,7	-0,8	-1,3
Konečná spotreba domácností; reálny rast	Spotrebné dane	-0,3	-1,5	-1,5	-1,4
Konečná spotreba domácností; nominálny rast	DPH	-1,5	-3,5	-2,4	-2,0
Priem. mesačná mzda; nominálny rast	DPFO	0,4	-1,5	-2,0	-1,8
Počet zamestnan., podľa evid. počtu; rast	DPFO	-1,2	-1,4	-0,2	-0,5
Mzdová báza; rast *)	DPFO	-0,9	-2,8	-2,1	-2,1
Inflácia (priem. ročná)	DPFO (odpoč. položky)	-0,8	-1,8	-1,1	-0,6
EURIBOR 3M (priemer)	DP zrážka	-0,04	-0,60	-0,52	-0,18

*) Mzdová báza = priemerná mzda * zamestnaní podľa evidenčného počtu

Vyššie uvedená tabuľka ukazuje zmeny v najdôležitejších makroekonomických indikátoroch z pohľadu prognózovania daňových príjmov. Na základe tejto tabuľky je možné konštatovať, že **aktualizácia makroekonomických prognóz mala na prognózu daňových príjmov negatívny vplyv**, a to aj napriek tomu, že v porovnaní so septembrom došlo k zvýšeniu odhadu reálneho rastu HDP. Dôvodom je skutočnosť, že k rýchlejšiemu ekonomickému rastu prispievajú najmä oživenie exportu a investície vrátane zásob, ktoré sú od dane oslobodené, resp. nepodliehajú zdaneniu. Naopak, odhad vývoja ukazovateľov trhu práce (mzdy, zamestnanosť) a spotreby domácností, ktoré majú najväčší vplyv na výnos daní a odvodov bol výrazne znížený. Podrobnejšie informácie o faktoroch, ktoré spôsobili zmenu odhadu makroekonomických ukazovateľov, je možné nájsť v [komentári IFP 2010/03](#) a v [komentári IFP 2010/05](#).

Aktualizácia
makroekonomického
vývoja

Okrem zmeny makroekonomického prostredia boli od septembra 2009 uskutočnené aj viaceré legislatívne zmeny s celkovým ročným negatívnym vplyvom na príjmy verejnej správy na úrovni 0,1% HDP. Legislatívne opatrenia sa týkajú dane z príjmov fyzických osôb, dane z pridanej hodnoty a spotrebnej dane z minerálneho oleja. Nasledujúca tabuľka poskytuje prehľad o vplyve legislatívy na výnosy jednotlivých daní.

Vplyv legislatívnych zmien na daňové príjmy VS (ESA95, v tis. eur)

	2010E	2011F	2012F	2013F
DPFO závislá činnosť	45 160	1 377	0	0
DPFO podnikanie	5 912	0	0	0
DPH – zrušenie zákazu odpočtu dane na vozidlá M1	-10 527	-4 547	-3 695	-3 003
DPH – zavedenie 6%-nej sadzby na „predaj z dvora“	-1 564	-2 816	-2 816	-2 816
SD z minerálneho oleja	-81 000	-89 777	-92 920	-96 729
Spolu	-42 019	-95 763	-99 431	-102 548
Spolu % HDP	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1

Výnos dane z príjmov fyzických osôb bude tento rok z titulu zmrazenia valorizácie nezdaniteľnej časti základu dane na daňovníka a nezdaniteľnej časti základu dane na manžela/ku vyšší o 51,1 mil. eur. Výška nezdaniteľných častí základu dane tak zostala na úrovni roka 2009.

V prípade výnosu **DPH** boli do odhadu zapracované dve legislatívne zmeny s negatívnym vplyvom. Prvá zmena platí od 1. januára 2010 a týka sa umožnenia odpočítania dane pri kúpe a nájme osobných automobilov kategórie M1. Druhá zmena, platná od 1. mája 2010, zavádza zníženú 6%-nú sadzbu dane na tovary „predaja z dvora“.

Výnos **spotrebnej dane z minerálneho oleja** je od 1. februára 2010 negatívne ovplyvnený znížením sadzby dane na naftu. Sadzba dane sa od tohto dátumu znížila o 23,5% z úrovne 481,31 eur / 1 000 litrov na 368 eur / 1 000 litrov. Celkový výpadok je však nižší z dôvodu motivácie hlavne pri medzinárodnej nákladnej doprave čerpať naftu na území SR.

V porovnaní s prognózou zo septembra 2009 tak došlo k nasledovným zmenám v daňových prognózach:

Rozdiel daňovej prognózy oproti prognóze IFP zo septembra 2009 (ESA95, v tis. eur)

	2009	2010	2011	2012
Daňové príjmy VS	-581 361	-832 563	-1 015 604	-1 253 397
v % HDP	-0,9	-1,3	-1,5	-1,7
Daň z príjmov fyzických osôb	-122 385	-105 724	-175 029	-227 895
DPFO zo závislej činnosti	-25 233	-20 911	-87 353	-130 577
DPFO z podnikania	-97 152	-84 813	-87 676	-97 318
Daň z príjmov právnických osôb	-247 381	-181 706	-215 353	-264 162
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	3 106	-21 166	-9 256	5 974
Daň z pridanej hodnoty	-207 871	-401 843	-519 131	-649 819
Spotrebné dane	15 920	-83 314	-54 649	-71 885
Z minerálnych olejov	-5 001	-46 662	-15 932	-32 804
Z liehu	-553	-3 373	-6 836	-10 245
Z piva	-940	-5 712	-6 633	-7 758
Z vína	-38	-136	-167	-146
Z tabaku a tabakových výrobkov	24 246	-24 207	-21 696	-17 484
Z elektrickej energie	-802	-2 162	-2 236	-2 280
Zo zemného plynu	-1 001	-1 064	-1 133	-1 124
Z uhlia	9	2	-16	-44
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	-959	507	1 630	1 666
Miestne dane	-19 977	-40 251	-43 530	-46 995
Ostatné dane	-1 813	934	-286	-281
Daňové príjmy ŠR	-387 154	-640 416	-832 796	-987 235

DPFO zo závislej činnosti a z podnikania – V porovnaní s predchádzajúcou prognózou bola dosiahnutá nižšia skutočnosť za rok 2009. Dôvodom bol nižší rast zamestnanosti pri dani z príjmu fyzických osôb zo závislej činnosti a prepád základu dane v prípade DPFO z podnikania až o 38,5%, ako dôsledok poklesu ziskovosti. V ďalších rokoch sa do prognózy premietlo zhoršenie makroekonomických ukazovateľov, najmä spomalenie rastu mzdovej bázy v roku 2010 o 2,8 p.b. a v rokoch 2011 a 2012 o 2,1 p.b.

V roku 2009 bol rast odpočítateľných položiek vo forme nezdaniteľného minima a daňového bonusu rýchlejší ako rast nominálnych miezd, čo viedlo k zníženiu efektívnej daňovej sadzby (EDS) v roku 2009 (záporný fiscal drag). V rokoch 2010 až 2013 sa očakáva vyšší rast miezd ako rast životného minima, čo pozitívne ovplyvní výnos dane (pozitívny fiscal drag).

Rast priemernej mesačnej mzdy v porovnaní s rastom odpočítateľnej položky					
	2009	2010	2011	2012	2013
Upravená EDS o legislatívne zmeny (DPFO / mzdová báza)	8,89	9,08	9,09	9,15	9,33
Priemerná mesačná mzda (v eur)	745	759	793	838	890
rast (v %)	3,0	1,9	4,5	5,7	6,2
Nezdaniteľná časť základu dane (v eur)	4 026	4 026	3 559	3 670	3 806
rast (v %)	23,1	0,0	-11,6**	3,1	3,7
Fiscal drag (\uparrow priem. mzdy > \uparrow rast ŽM)*	-2,1	1,9	0,9	2,6	2,5

* efekt, ktorý vedie k vyššiemu daňovému zaťaženiu jednotlivcov a vyšším daňovým príjmom (rast EDS)

** vplyv zmeny parametra pre výpočet NČZD (z 22,5 na 19,2 násobok ŽM)

Daň z príjmov právnických osôb – najvýraznejší vplyv na aktualizáciu prognózy DPPO mala aktualizácia odhadu výnosu dane za rok 2009 podľa metodiky ESA95, na základe ktorej došlo k zníženiu odhadu v porovnaní s predchádzajúcou prognózou o 247,4 mil. eur. Horšie ako očakávané plnenie výnosu DPPO bolo v roku 2009 spôsobené medziročným prepadom základu dane až o 24,5%, ako dôsledok poklesu ziskovosti subjektov. V ďalších rokoch malo na prognózu negatívny vplyv zníženie odhadu rastu nominálneho HDP.

Daň z príjmov vyberaná zrážkou – Nižší výnos najmä v roku 2010 v porovnaní s poslednou prognózou je ovplyvnený hlavne poklesom makroekonomickej základne (nominálne HDP) a očakávaného zníženia priemernej úrokovej miery z vkladov (daň z úrokov na vklady tvorí až 70% výnosu DPvZ). Zatiaľ čo v rokoch 2008 a 2009 bola vážená priemerná úroková miera na úrovni 2,14%, resp. 1,18%, v roku 2010 sa očakáva vo výške 0,91% (medziročný pokles o 23%). V rokoch 2011 až 2013 sa očakáva nárast váženej priemernej úrokovej miery z vkladov ako aj nárast objemu vkladov.

Daň z pridanej hodnoty – V porovnaní s prognózou zo septembra 2009 sa výnos DPH v roku 2009 revidoval smerom nadol o 207,9 mil. eur. Čiastočne je možné zníženie odhadu za rok 2009 pripísať zmene štruktúry spotreby domácností v roku 2009 v neprospech položiek, z ktorých plynie DPH. Tieto položky spotreby zaznamenali v roku 2009 medziročný pokles o 3,1%, kým tá časť spotreby, z ktorej neplynie DPH (napr. produkcia pre seba, nezaznamenaná ekonomika), v roku 2009 medziročne vzrástla až o 18,4%. Pre ďalšie roky sa nepredpokladá, že sa štruktúra spotreby bude meniť, t.j. efektívna daňová sadzba by nemala klesať tak výrazne ako klesla v roku 2009. V dôsledku zhoršenia prognózy spotreby domácností v rokoch 2010 až 2012 sa v porovnaní s predchádzajúcou prognózou očakáva nižší výnos DPH.

Spotrebné dane – Na pokles výnosov spotrebných daní oproti prognóze zo septembra 2009 mali vplyv dva faktory. V prvom rade je to zhoršenie prognózy spotreby domácností, keď v rokoch 2010 až 2012 bude spotreba rásť o 1,5 p.b. pomalšie ako sa pôvodne očakávalo. Druhým faktorom je negatívny vplyv zníženia sadzby dane na naftu s predpokladaným negatívnym vplyvom na úrovni 81 mil. eur v roku 2010.

Aktuálny odhad vplyvu zníženia sadzby dane je na úrovni predpokladanej v doložke k zákonu, a to aj napriek priaznivým údajom o vývoji spotreby v mesiacoch február až apríl 2010, keď medziročný nárast spotreby nafty dosiahol úroveň 33,4%. Efekt zníženia sadzby dane na zvýšenie spotreby sa zatiaľ potvrdil na úrovni pôvodnej kvantifikácie. Významným spôsobom sa na medziročnom zvýšení spotreby nafty totiž prejavuje:

- Dopĺňanie zásob z januárového čistenia skladov - v očakávaní nižšej sadzby sa nová nafta v januári vyskladňovala len v minimálnom množstve. Celkový objem vyskladnenej nafty v januári medziročne klesol až o 20%.
- Vplyv ekonomického oživenia
- Zvyšovanie daní v okolitých štátoch (Maďarsko, ČR)
- Dlhodobo rastúca preferencia domácností k naftovým motorom
- Apresiasi okolitých miest s efektom zníženia nákupnej turistiky

V porovnaní s prognózou zo septembra 2009 nastal výrazný prepád elasticít niektorých daní v roku 2009. Výnosy daní v pomere k makroekonomickým základniám v porovnaní s rokom 2008 výrazne poklesli. Bolo to spôsobené nasledovnými faktormi.

- DPFO z podnikania, DPPO – zisk je procyklický z titulu rigidného trhu práce, v ďalších rokoch bude mať negatívny vplyv možný odpočet straty,
- DPFO závislá činnosť – spomalil sa rozdiel medzi rastom miezd a nezdaniteľnou časťou základu dane (zníženie progresivity), narástol počet SZČO na úkor rastu počtu zamestnancov,
- Daň vyberaná zrážkou – kríza spôsobila pokles úrokových mier a tým pokles výnosu dane,
- DPH – zmenila sa štruktúra spotreby, rástli položky, z ktorých neplynú DPH (nákupy rezidentov v zahraničí, poľnohospodárska produkcia pre seba, imputované nájomné, naturálne príjmy, nezaznamenaná ekonomika a iné), kým položky súvisiace s výnosom DPH zaznamenali medziročný pokles.

Vo Výbore pre daňové prognózy IFP prezentuje svoj pohľad aj na príjmy verejnej správy zo sociálnych a zdravotných odvodov.

Po zohľadnení aktuálnych makroprognóz sa očakávajú odvodové príjmy Sociálnej poisťovne v porovnaní s poslednou prognózou v roku 2010 nižšie o 197,3 mil. eur, v roku 2011 nižšie o 306,2 mil. eur a v roku 2012 nižšie o 399,4 mil. eur. Aktuálny odhad odvodov na zdravotné poistenie je v porovnaní s prognózou zo septembra 2009 na rok 2010 vyšší o 10,8 mil. eur a na ďalšie roky nižší o 38,2 mil. eur, resp. o 114,7 mil. eur.

Rozdiel aktuálnej prognózy odvodov oproti prognóze zo septembra 2009 (ESA95, v tis. eur)

	2009	2010E	2011F	2012F
Sociálna poisťovňa	-68 408	-197 334	-306 240	-399 386
EAO + dlžné	-58 923	-190 740	-299 487	-389 124
- EAO	-122 079	-223 934	-299 487	-389 124
- dlžné	63 156	33 194	0	0
transfer úspor z DSS do SP- od vystúpených štát	-4 456	0	0	0
	-5 029	-6 594	-6 753	-10 262
Zdravotné poisťovne	-49 408	10 755	-38 226	-114 670
EAO + dlžné	-8 275	-71 250	-123 115	-183 938
štát	-41 133	82 005	84 889	69 268

Viac o daňových prognózach ako aj podkladové materiály je možné nájsť na [stránke IFP](#) v časti Ekonomické prognózy ⇒ [daňové prognózy](#).

Aktuálna prognóza IFP a porovnanie s prognózou zo septembra 2009 (ESA95, v tis. eur)													
Ukazovateľ	Prognóza zo septembra 2009 (RVS 2010-2012)				Aktuálna prognóza (jún 2010)					Rozdiel oproti prognóze zo septembra 2009			
	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	3 608 240	3 521 218	4 038 371	4 516 324	3 241 580	3 212 622	3 638 733	4 030 241	4 469 584	-366 660	-308 596	-399 638	-486 083
Daň z príjmov fyzických osôb	1 651 239	1 640 318	1 979 507	2 205 255	1 528 854	1 534 594	1 804 478	1 977 360	2 174 759	-122 385	-105 724	-175 029	-227 895
DPFO zo závislej činnosti	1 480 655	1 465 290	1 775 335	1 982 938	1 455 422	1 444 379	1 687 982	1 852 361	2 039 568	-25 233	-20 911	-87 353	-130 577
DPFO z podnikania	170 584	175 028	204 172	222 317	73 432	90 215	116 496	124 999	135 191	-97 152	-84 813	-87 676	-97 318
Daň z príjmov právnických osôb	1 804 352	1 734 060	1 896 433	2 115 738	1 556 971	1 552 354	1 681 080	1 851 576	2 050 625	-247 381	-181 706	-215 353	-264 162
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	152 649	146 840	162 431	195 331	155 755	125 674	153 175	201 305	244 200	3 106	-21 166	-9 256	5 974
Dane na tovary a služby	6 174 467	6 580 538	6 921 954	7 392 116	5 982 515	6 095 381	6 348 174	6 670 412	7 060 265	-191 952	-485 157	-573 780	-721 704
Daň z pridanej hodnoty	4 429 160	4 584 983	4 864 658	5 252 222	4 221 289	4 183 140	4 345 527	4 602 403	4 911 191	-207 871	-401 843	-519 131	-649 819
Spotrebné dane	1 745 307	1 995 555	2 057 296	2 139 894	1 761 227	1 912 241	2 002 647	2 068 009	2 149 074	15 920	-83 314	-54 649	-71 885
Z minerálnych olejov	1 051 501	1 067 274	1 109 965	1 172 123	1 046 500	1 020 612	1 094 033	1 139 319	1 196 587	-5 001	-46 662	-15 932	-32 804
Z liehu	197 577	213 719	227 408	238 233	197 024	210 346	220 572	227 988	236 652	-553	-3 373	-6 836	-10 245
Z piva	59 085	59 735	61 169	63 248	58 145	54 023	54 536	55 490	56 628	-940	-5 712	-6 633	-7 758
Z vína	3 718	3 718	3 718	3 718	3 680	3 582	3 551	3 572	3 612	-38	-136	-167	-146
Z tabaku a tabakových výrobkov	412 226	609 165	612 211	618 333	436 472	584 958	590 515	600 849	613 166	24 246	-24 207	-21 696	-17 484
Z elektrickej energie	8 334	16 818	17 171	17 738	7 532	14 656	14 935	15 458	16 091	-802	-2 162	-2 236	-2 280
Zo zemného plynu	12 036	24 289	24 799	25 618	11 035	23 225	23 666	24 494	25 499	-1 001	-1 064	-1 133	-1 124
Z uhlia	830	837	855	883	839	839	839	839	839	9	2	-16	-44
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	28 117	28 918	29 503	30 099	27 158	29 425	31 133	31 765	32 410	-959	507	1 630	1 666
Miestne dane	551 497	578 271	606 031	635 131	531 520	538 020	562 501	588 136	614 975	-19 977	-40 251	-43 530	-46 995
Ostatné dane	81 028	79 139	79 914	80 696	79 215	80 073	79 628	80 415	81 205	-1 813	934	-286	-281
Daňové príjmy VS spolu	10 443 349	10 788 084	11 675 773	12 654 366	9 861 988	9 955 521	10 660 169	11 400 969	12 258 439	-581 361	-832 563	-1 015 604	-1 253 397
Daňové príjmy ŠR	8 204 976	8 658 463	9 214 827	9 914 850	7 817 722	8 018 047	8 382 031	8 927 615	9 578 165	-387 254	-640 416	-832 796	-987 235
Daňové príjmy obcí	1 619 269	1 539 836	1 788 550	1 997 805	1 488 254	1 406 603	1 664 536	1 812 937	1 970 299	-131 015	-133 233	-124 014	-184 868
Daňové príjmy VÚC	539 027	511 177	593 013	661 546	477 884	451 623	534 505	580 533	629 301	-61 143	-59 554	-58 508	-81 013
Daňové príjmy STV	55 113	54 217	54 759	55 306	53 961	54 914	54 759	55 306	55 860	-1 152	697	0	0
Daňové príjmy SRo	24 068	23 236	23 468	23 703	23 387	23 534	23 468	23 703	23 940	-681	298	0	0
Environmentálny fond	896	1 156	1 156	1 156	780	800	870	875	875	-116	-356	-286	-281
Sankcie	35 056	35 794	35 427	35 609	24 002	29 099	28 607	28 856	28 732	-11 054	-6 695	-6 820	-6 753
Daňové príjmy VS vrátane sankcií	10 478 405	10 823 878	11 711 200	12 689 975	9 885 991	9 984 620	10 688 776	11 429 825	12 287 171	-592 414	-839 258	-1 022 424	-1 260 150
Výdavky na verejnoprospešný účel	53 243	46 920	38 648	44 040	55 180	41 252	37 279	43 724	37 105	1 937	-5 668	-1 369	-316
z toho FO	17 759	16 066	15 734	18 821	17 684	15 876	14 244	17 001	18 752	-75	-190	-1 490	-1 820
PO	35 484	30 854	22 914	25 219	37 496	25 376	23 035	26 723	18 353	2 012	-5 478	121	1 504